UNIVERSITY OF CALGARY

FACULTY OF ARTS

School of Languages, Linguistics, Literatures and Cultures
2500 University Drive NW
Calgary, AB, Canada T2N 1N4
ucalgary.ca

6 November 2020

REVIEW

Scientific leader Akkuzova Ainur Abdyzhalilovna on the topic of the thesis "Anthropocentric paradigm: communicative and pragmatic potential of a literary text (based on the works of D. Isabekov)" completed for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the specialty "6D021300 - Linguistics"

In the research work of Akkuzova Ainur Abdyzhalilovna **"Anthropocentric paradigm: communicative and pragmatic potential of the literary text (based on the works of D. Isabekov)"**, the study of the creative language (literary text) of individual linguistic personalities is of particular importance, where the power of language is comprehensively revealed at a qualitatively new level.

In this regard, the object of the study of the communicative potential of the artistic language in the anthropocentric paradigm is the problems concentrated around the concept of "linguistic personality", in particular the poetic meaning-psychological being, which make up the text (context), the author's ideological image, ethno-cultural and social features, etc.

In particular, it is very important to convey how the writer's intention is combined with the cognitive system fixed in the mind of the reader, that is why the author chose this particular phrase in the text in order to give a certain thought. The solution to such a complex issue ultimately depends on how the author, in writing their work, must find a holistic basis that will prove how the text was built in accordance with the pragmatic idea posed by the author.

The image of the author in the science of language in the field of the study of the artistic language, and the language of the character the continuity and continuity of the reader allows one to know the integral complex nature of this problem.

In general, the results of the scientific work of A. Akkuzova have serious views and conclusions. There is a variety and appropriate use of scientific literature and sources that have found application in the work. The goals, objectives and conclusions of the work of the introductory part are related to the main part. From this we can conclude that the tasks have been completed and achieved their goal.

In addition, the applicant has her own opinions and views. Articles published in the course of writing the dissertation broadly reflect the content of the inner sections of the work. The doctoral student completely conducted independent research work and

conducted research with interest. While the topic of the dissertation is rather complicated, A. Akkuzova fully disclosed this problem. In her work, along with domestic scientists, using the works of both Russian and foreign researchers, the doctoral student substantiated her research work. The logical connection between the sections of the research work has been preserved. In the writing of A. Akkuzova, there are no stylistic or spelling errors, the scientific style is observed.

In the scientific doctoral dissertation of a doctoral student A. Akkuzova in an anthropocentric study of language, about how a person influences language, the use of language on a person's consciousness, thinking and culture can be described in detail through their attitude to the world. Mankind develops language based on its function as a means of cognition, as a means of communication.

In particular, an individual creative linguist unleashes the potential of speech by adapting the tools of the system to the language, using it in a different sense, giving it a new tone and changing it. In everyday practice, its meaning is determined. The disadvantage is that some individual uses cannot be integrated into the language system without public support, and the advantage is the development of the language through the creativity of individuals. We believe that the relevance of the former is indisputable.

Work with comments on discussions has been done. Therefore, I believe that the dissertation work of the applicant A. Akkuzova, prepared for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the specialty "6D021300 - Linguistics", can be assessed as a fully completed independent research work and recommended for defense.

Foreign scientific advisor
Adjunct Associate Professor, Dr. Eyup Bacanli
School of Languages, Linguistics, Literatures and Cultures
University of Calgary

Аккузова Айнур Абдыжалиловнаның «6D021300 – Лингвистика» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін «Антропоөзектік парадигма: көркем мәтіннің коммуникативтік-прагматикалық әлеуеті (Д.Исабеков шығармаларының негізінде)» атты диссертациясына ғылыми жетекшінің

ПІКІРІ

Аккузова Айнур Абдыжалиловнаның «Антропоөзектік парадигма: көркем мәтіннің коммуникативтік-прагматикалық әлеуеті (Д.Исабеков шығармаларының негізінде)» ғылыми-зерттеу жұмысында қазіргі заманда тіл білімінде қалыптасқан қазақ этносының бітім-болмысын тіл арқылы тануға мүмкіндік беретін антропоөзектік бағыттағы зерттеулердің ішінде сөз құдіретінің сапалық деңгейі жан-жақты ашылатын дара тілдік тұлғалардың шығармашылық тілін (көркем мәтін тілін) зерттеудің мәні ерекше.

Осымен байланысты көркем тілдің коммуникативтік әлеуетін антропоөзекті парадигмада зерттеу нысаны – «тілдік тұлға» ұғымының төңірегінде шоғырланған мәселелер, атап айтқанда, поэтикалық мән-мәтінді (контексті) құратын психологиялық болмысы, автордың дүниетанымдық бейнесі, этно-мәдени және әлеуметтік ерекшеліктері т.б. тұтасқан кеңістік, концептуалды өріс.

Нақты айтқанда, қаламгер интенциясы оқырманның санасында орныққан когнитивтік жүйесімен қалай сабақтасқанын, яғни автор не себепті белгілі бір ойын жеткізу үшін мәтінде дәл осы сөзқолданысты таңдағанын түсіндіру аса маңызды. Осындай күрделі мәселенің шешімі, сайып келгенде, автордың өз шығармасын жазу барысында алға қойған прагматикалық діттеміне сай мәтіндік сөз кестесін қалай өргенін дәйектейтін тұтас арқауды табуға байланысты.

Көркем тілді зерттеу саласындағы тіл ғылымының *автор бейнесі – кейіпкер тілі – оқырман* сабақтастығы мен жалғастығы бұл мәселенің тұтас кешенді табиғатын тануға мүмкіндік береді.

Қорыта айтқанда А.Аккузованың диссертациялық жұмысының нәтижелері тиянақты көзқарастар мен тұжырымдарға ие. Жұмыста қолданылған ғылыми әдебиеттер мен дереккөздерінің сан алуандылығы мен орынды пайдаланулары көрінеді. Кіріспе бөліміндегі жұмыстың мақсаты мен міндеттері және тұжырымдары негізгі бөліммен байланысқан. Демек, алға қойылған міндеттері орындалып, өз мақсатына жете алды деп есептеймін. Сондай-ақ, зерттеушінің өзіндік ой-пікірлері мен көзқарастары оң қырынан орын тапқан. Диссертацияны жазу барысында жариялаған мақалалары зерттеу жұмысының тараушаларында кең, әрі ауқымды қарастырылды. А.Аккузова өз бетімен зерттеу жұмысын толықтай игеріп, аса жоғары қызығушылықпен зерттеу жүргізді. Зерттеу тақырыбы күрделі, дегенмен зерттеуші бұл мәселені толығымен орындап шықты.

Докторант жұмысында отандық ғалымдардың, ресейлік және шетелдік зерттеушілердің еңбектерін пайдалана отырып, өз зерттеу жұмысының

тақырыбын толығымен аша алған. Зерттеу жұмысының бөлімдері арасындағы логикалық байланыс бар. Зерттеушінің тілі жатық, стильдік, орфографиялық қателер кездеспейді, ғылыми стилі қалыптасқан.

Докторант А.Аккузованың ғылыми докторлық диссертациясында тілді антропоөзектік тұрғыдан зерттеуде адамның тілге қандай ықпал жасайтыны, тілдің адам санасына, ойлауы мен мәдениетіне тіл тұтынушының қолданыс барысында қалай әсер ететіндігі анықталып, ерекше маңызға ие тілдегі адам мәселесін оның әлемге қатынасы арқылы толық сипаттауға болады. Тілді таным құралы, қарым-қатынас құралы ретіндегі қызметі негізінде дамытатын – жеке адам. Соның ішінде жеке шығармашылық тілдік тұлға тілдік қолданысқа жүйедегі құралдарды икемдеп, басқа мағынада жұмсап, жаңа өң беріп, құбылтуы сөз әлеуетін аша түседі. Күнделікті тәжірибеде оның бағасы айқындалып жатады. Кемшілік ретінде кейбір жеке қолданыстардың көпшіліктен қолдау таппай, тілдік заңдылыққа сәйкес тіл жүйесіне ене алмауы түсінілсе, артықшылығы ретінде тілдің жеке адамдардың шығармашылығы арқылы дамуы. Алғашқы кешенді зерттеуге жататындықтан, өзектілігінің мәні зор деп есептейміз. Талқылаудағы ескертпелермен жұмыс жасалды. Сондықтан да осыларды ескере келе, ізденуші А.Аккузованың «6D021300 – Лингвистика» мамандығы бойынша философия ғылымдарының докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған диссертациялық жұмысын толық аяқталған дербес зерттеу жұмысы деп бағалап, қорғауға ұсынуға болады деп есептейміз.

Шетелдік ғылыми жетекші
PhD доктор, профессор **Eyup Bacanli**